

Södertälje kommun

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

---

efter prioriterad tillsyn i Torekällgymnasiet
belägen i Södertälje kommun

Tillsyn i Torekällgymnasiet

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Södertälje kommun under våren 2015. Torekällgymnasiet besöktes av Skolinspektionen mellan den 27 april 2015 och den 29 april 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Av Skolverkets nationella statistik (SIRIS) framgår att 72,2 procent av eleverna på VVS- och fastighetsprogrammet fick ett avgångsbetyg våren 2014. Med avgångsbetyg menas gymnasieexamen eller studiebevis som omfattar minst 2500 betygsatta poäng (betygen F-A). Andelen för riket ligger på 89,0 procent. Motsvarande andel när det gäller elever på de övriga programmen ligger någon eller några procentenheter lägre jämfört med riket, bortsett från vård- och omsorgsprogrammet där 85,0 procent fick ett avgångsbetyg (jämfört med 83,9 procent i riket).

Andelen elever som tagit gymnasieexamen inom tre år, examensår 2014 var 59,5 procent på Torekällgymnasiet. Andelen i riket var 70,3 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för elever med avgångsbetyg våren 2014 ligger, enligt SIRIS, genomgående något lägre jämfört med riket i alla program förutom barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet. Lägst poäng har eleverna som går på VVS- och fastighetsprogrammet. Dessa elever har en genomsnittlig betygspoäng på 11,2 jämfört med rikets 12,4.

Eftersom skolan under de senaste åren genomgått flera organisationsförändringar finns i SIRIS inget underlag för en jämförelse av kunskapsresultaten över tid. Endast kunskapsresultat för läsåret 2013/2014 finns redovisat i SIRIS.

Cirka 17 procent av eleverna på Torekällgymnasiet läser vid tiden för tillsynen på introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val. Enligt skolans plan för systematiskt kvalitetsarbete blev 42 procent av eleverna som började 2013/2014 på introduktionsprogrammen behöriga att söka till ett nationellt program inom ett år.

Trygghet och studiero

Av skolans egna sammanställningar i dokumentet "Plan för systematiskt kvalitetsarbete 2014/15" framgår att skolans likabehandlingsgrupp har arbetat

Beslut

2015-08-24

3 (29)

Dnr 43 - 2014:8526

med implementering av likabehandlingsplanen föregående år. Därefter har elevenkäter gjorts och analyserats. Skolans egen utvärdering visar att arbetsmiljön på skolan har blivit bättre avseende arbetsro. Skolans fokus för läsåret 2015/16 är bland annat att öka tryggheten och studieron.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-12-11
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande vid vite	2015-12-11
3. Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)	Ingen brist konstaterad	
4. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
5. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
6. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande vid vite	2015-12-11
7. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen ser vid tillsynen av Torekällgymnasiet en verksamhet där kunskapsresultaten behöver förbättras. Andelen elever som tagit gymnasieexamen inom tre år uppgår endast till 59,5 procent, vilket är lågt jämfört med andelen i riket som är 70,3 procent. Tillsynen visar att det behöver vidtas en rad åtgärder för att samtliga elever ska ges möjligheter att nå målen för utbildningen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Utredningen visar att det finns brister i det aktiva lärarstöd som undervisningen ska innebära för eleverna. Vid tiden för tillsynen framgick att lektioner ställs in då det inte finns vikarier att tillgå. Det förekommer också att elever får gå när de är klara med ett beting, även om endast halva lektionen har gått. Detta får till följd att eleverna inte får det aktiva lärarstöd eller det stöd och den stimulans som de behöver.

Vid tillsynen framgår att skolans arbete med särskilt stöd har stora brister. Skolan behöver förbättra och förtydliga sitt arbete med särskilt stöd. Trots att skolan har låga kunskapsresultat och att det finns många elever som inte når godkänt betyg i ett eller flera ämnen uppger skolledningen att endast fem av skolans 337 elever har åtgärdsprogram och får särskilt stöd. Många lärare uppskattar att cirka fyra elever i varje klass borde ha åtgärdsprogram men skolledningen uppger att många elever istället har handlingsplaner och erbjuds extra anpassningar. Begreppsförvirring råder bland lärarna i fråga om vad som är särskilt stöd.

Tillsynen visar även att studiehandledning på modersmål inte erbjuds i den omfattning som elever behöver och att studiehandledning i vissa språk saknas helt trots att det finns elever som har behov av sådant stöd. Det finns exempelvis 16 elever i behov av studiehandledning på arabiska som inte får detta behov tillgodosett.

På grund av brister i skolans elevhälsa finns det risk att utredningar om elevers behov av särskilt stöd blir bristfälliga, vilket i förlängningen innebär att elever riskerar att inte få det stöd de behöver.

Det finns andra brister inom skolans elevhälsa som huvudmannen behöver rätta till. Eleverna vid Torekällgymnasiet saknar tillgång till kurator i tillräcklig omfattning vilket medför att kuratorn inte kan delta i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Detta har medfört att lärare, specialpedagog och skolsköterska delvis har fått utföra kuratorns arbetsuppgifter för att hjälpa elever som behövt träffa en kurator och har ibland behövt lösa akuta situationer såsom att hitta akutboende. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete behöver också förbättras för att uppfylla skollagens krav på att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Av intervjuer med skolledning och elevhälsa framgår att det inte funnits tid eller möjlighet att utveckla det förebyggande arbetet inom Torekällgymnasiet, trots att detta skulle behövas. Många elever har låg studiemotivation. Trots detta har i stort sett inga specifika förebyggande åtgärder genomförts av elevhälsan. Skolinspektionen anser att brister i elevhälsans arbete kan leda till att elever får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-08-24
6 (29)

Dnr 43 - 2014:8526

Skolinspektionens utredning visar också att lärarnas samverkan med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen varierar. Vissa lärare samverkar framgångsrikt med varandra medan andra har svårt att finna samverkansformer. Rektor är ansvarig för att skapa förutsättningar för lärarna att samverka kring elevernas lärande och ska även följa upp att så sker. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn i detta avseende inte säkerställt att samverkan sker inom samtliga skolans program och ämnen.

Torekällgymnasiet har genomgått flera omorganisationer och rektorsbyten under kort tid. Under Skolinspektionens besök vid skolan har lärare och elever gett uttryck för att omorganisationer och rektorsbyten kan förklara vissa av de brister som finns i skolans verksamhet. Det bör i detta sammanhang påpekas att bristerna i fråga om särskilt stöd och elevhälsa beskrivs på ett likartat sätt i Skolinspektionens tillsynsbeslut efter kvalitetsgranskning (av undervisning) på yrkesprogram den 28 januari 2014 (Dnr 40-2013:6696). I det beslutet bedömde Skolinspektionen också att lärarnas samverkan, behövde utvecklas.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Södertälje kommun att vid vite av 600 000 kronor senast den 11 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Södertälje kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömmande av vitet.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser också samtliga ämnen som eleven läser, dvs. såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen. Det kan också omfatta undervisning som är förlagd till arbetsplats (APL). Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svarigheter att möta elevens behov kan framkomma t.ex. i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och/eller dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södertälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan ger eleven skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 5a § skollagen)
- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd. (3 kap. 8–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att elever skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Rektorn ska se till att stödbehovet för samtliga elever som är eller kan vara i behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Rektorn ska besluta om åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd.
- Rektorn ska se till att de särskilda stödåtgärderna följs upp och utvärderas samt ta ställning till om stödåtgärderna behöver förändras om en utvärdering visar att åtgärderna inte har gett tillräcklig effekt.
- Se till att de elever som behöver studiehjälp på sitt modersmål, får sådant stöd.

Motivering till bedömning av brist

Extra anpassningar, utredning och särskilt stöd

Av skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om

eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd.

Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodose framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Enligt läroplanen har rektorn ett utpekat ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Vid tillsynen av Torekällgymnasiet har Skolinspektionen tagit del av skolans betygskatalog. Där framgår att det finns flera elever som inte når godkänt betyg i ett eller flera ämnen. Skolinspektionen har därefter bett att få ta del av fyra slumpvis utvalda elevers åtgärdsprogram avseende elever som har F i ett eller flera ämnen. Det framkommer då att ingen av dessa fyra elever har något åtgärdsprogram. Den biträdande rektorns förklaring är att eleverna blir erbjudna att göra en så kallad "omgång", det vill säga att läsa om kursen. Om de erbjuds omgång skrivs inga åtgärdsprogram, men flera elever har extra anpassningar, enligt rektorn. Skolinspektionen har även bett att få ta del av skolans utredningar av behov av särskilt stöd för de ovan nämnda fyra eleverna som valts ut slumpvis, men det har inte kommit in några sådana utredningar trots att Skolinspektionen har efterfrågat dem vid flera tillfällen. Däremot kan skolan uppvisa så kallade handlingsplaner för dessa elever. Dessa handlingsplaner uppfyller inte heller kraven i författningarna.

Enligt skolledningen finns det fem elever i behov av särskilt stöd på skolan och dessa elever har också åtgärdsprogram. Enligt lärarna stämmer det inte att endast fem elever har detta behov. Lärare ger exempel på att de har cirka fyra elever i varje klass som är i behov av särskilt stöd och som enligt deras uppfattning har åtgärdsprogram. Andra lärare uppger att de skriver handlingsplaner när en elev riskerar att inte nå godkänt i ett ämne. De beskriver att eleverna har ett stort stödbehov och att många har låg studiemotivation.

Lärare och representanter för elevhälsan uppger att det tar för lång tid innan elever med stödbehov får hjälp. Skolinspektionen har tagit del av skolans

handlingsplaner för de slumpvis utvalda eleverna som har F i ett eller flera ämnen. Skolinspektionen kan konstatera att skolans insatser är begränsade och att de extra anpassningar som skolan har satt in inte har lett till att eleverna har uppnått godkänt betyg. Många av anpassningarna i handlingsplanerna har skolan satt in när eleven redan fått F i betyg. I en handlingsplan fanns inte heller några extra anpassningar trots att eleven inte nådde upp till godkänt betyg. Istället innehåller handlingsplanerna konstateranden som att elever har dålig närvaro, att elever inte kommer till specialpedagog eller att det saknas inlämningsuppgifter.

Vissa elever uppger att det är upp till dem själva att se till att de blir godkända och att de inte får tillräckligt med hjälp om de har svårt för ett ämne. Lärare uppger att det är mycket upp till eleverna att utifrån sina grundförutsättningar klara sig själva. Detta innebär, enligt lärarna, att det är tveksamt om de faktiskt får det stöd de behöver för att nå så långt som möjligt. Andra lärare uppger att det är för få åtgärdsprogram och att det finns flera elever som inte klarar av att vara i en klass med 20 elever. Vidare uppger lärarna att de anmäler ärenden till elevhälsan men därefter vet de inte vad som sker med ärendet.

Representanter för elevhälsan uppger att sedan i höstas har skolans specialpedagog upprättat fem åtgärdsprogram och att det är för få utifrån de elever som går på skolan och att skolan har många elever som är i behov av särskilt stöd. De uppger vidare att de har cirka 110 elevärenden som de arbetar aktivt med i elevhälsan, det vill säga var tredje elev på skolan. De uppger även att eleverna på skolan, som är i behov av särskilt stöd, inte får det tillgodosett av varken specialpedagog eller kurator eftersom elevhälsans resurser inte räcker till. De anser att eleverna skulle kunna nå längre kunskapsmässigt med en mer utbyggd elevhälsa.

Biträdande rektor uppger att det är många elever som har handlingsplaner för extra anpassningar. För att skolan ska utarbeta åtgärdsprogram ska utredningen visa att behovet omfattar exempelvis elevassistent, anpassad studiegång eller enskild matematikundervisning. Omgång av kurser, särskilda överenskommelser om hur man ska bete sig i klassrummet och sociala problem ligger, enligt biträdande rektorn, utanför åtgärdsprogrammen. Det är sådana ärenden som utgör de 110 ärenden som elevhälsan arbetar aktivt med, inga åtgärdsprogram finns för eleverna i de ärendena.

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med särskilt stöd har stora brister. Skolan behöver förbättra och förtydliga sitt arbete med särskilt stöd. Trots att skolan har låga kunskapsresultat och att det finns många elever som inte når godkänt betyg i ett eller flera ämnen uppger skolledningen att endast fem av

skolans 337 elever har åtgärdsprogram och får särskilt stöd. Alla lärare som Skolinspektionen har intervjuat uppskattar att cirka fyra elever i varje klass borde ha åtgärdsprogram men skolledningen uppger att många elever istället har handlingsplaner och erbjuds extra anpassningar. Skolinspektionen kan konstatera att skolans insatser är begränsade och att de extra anpassningarna som skolan har satt in inte har lett till att eleverna har uppnått godkänt betyg. Dessutom har skolan satt in många av anpassningarna i handlingsplanerna först när eleven redan fått F i betyg, vilket är för sent. Begreppsförvirring råder bland lärarna i fråga om vad som är särskilt stöd och vilka elever som har behov av det eftersom flertalet lärare tror att deras elever har åtgärdsprogram när så inte är fallet. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen för Torekällgymnasiet brister i arbetet med extra anpassningar, åtgärdsprogram och särskilt stöd.

Studiehandledning på modersmålet

Enligt 9 kap. 9 § gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. Studiehandledning på modersmålet är en form av särskilt stöd.

Enligt elevhälsan, elever och rektor finns det flera elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet men som inte får det behovet tillgodosett. Vissa lärare uppger att det är mycket svårt att få tag på någon som kan ge studiehandledning på modersmålet. Elevhälsan uppger att de har 30 elever som är anmälda till kommunens modersmålsenhet för studiehandledning på modersmålet och att de har fått hjälp till två av dem. Både rektor och elevhälsa uppger att de har lärare på skolan som talar exempelvis arabiska som hjälper till med studiehandledning på modersmålet men att det inte räcker. Skolledningen uppger att det erbjuds studiehandledning i polska, ryska, thai och serbiska men att det saknas lärare som kan undervisa i arabiska, kurdiska, kurmanji och pashto. De har beställt studiehandledning i modersmål av kommunens modersmålsenhet men ännu inte fått tilldelade resurser i dessa språk. Det finns 16 elever i behov av studiehandledning på arabiska.

Vid intervju med elever framkommer det att de känner till att en elev fick genomföra ett nationellt prov trots att denne inte behärskade det svenska språket. Eleven tvingades därför använda sig av ett lexikon för att förstå frågorna. En annan elev uppger att lärarna i vissa ämnen, till exempel matematik, säger åt eleverna att försöka lösa uppgiften igen utan att ge eleverna någon ytterligare förklaring för att hjälpa dem att förstå uppgiften. En annan elev skrev vid en av Skolinspektionens lektionsobservationer sitt arbete

på arabiska och använde sedan en översättningsfunktion på internet för att översätta sitt arbete till svenska.

Rektorn uppger att det är för många elever i skolan som har brister i svenska språket. Detta leder till att de får F i flera ämnen. Studiehandledning på modersmålet, i kombination med att förlänga kurser, samt förstärkning av lärarresurser i svenska är enligt rektorn det bästa sättet att ge eleverna det stöd de behöver. Rektorn anser att många elever skulle behöva ett basår med grundläggande undervisning i svenska. Vidare uppger rektorn att de elever som får studiehandledning på modersmålet inte får det i den utsträckning som de behöver.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vad gäller särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet vid Torekällgymnasiet. Det erbjuds inte studiehandledning på modersmål i den omfattning som eleverna behöver det. Vissa lärare hjälper till då de talar exempelvis arabiska men det finns också elever som skriver sitt skolarbete på sitt hemspråk och använder sig av översättningsfunktioner på lektionerna då de inte behärskar svenska språket och inte får studiehandledning på modersmålet. Vidare saknas studiehandledning i vissa språk helt trots att det finns elever som har behov av sådant stöd. Det finns exempelvis 16 elever i behov av studiehandledning på arabiska som inte får detta behov tillgodosett. Underlåtenhet att ge studiehandledning på modersmålet kan leda till att elever inte når de kunskapskrav som minst ska nås och försvårar härigenom elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att huvudmannen för Torekällgymnasiet brister i arbetet med att bereda eleverna vid skolan studiehandledning på modersmålet.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Vidare får ett föreläggande enligt 26 kap. 27 § skollagen förenas med vite. Skolinspektionen ska enligt skollagen förena föreläggandet med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Torekällgymnasiet inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Södertälje kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister.

De konstaterade bristerna rörande arbetet kring särskilt stöd försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen genomförde en kvalitetsgranskning av Torekällgymnasiet under hösten 2013 inom ramen för granskningen för undervisningen på yrkesprogram. Skolinspektionen meddelade efter besöket på skolan ett tillsynsbeslut den 28 januari 2014 (Dnr 40-2013:6696). I beslutet framgår att det på skolan vid det tillfället fanns liknande brister som även vid den nu aktuella tillsynen konstaterats kring arbetet med särskilt stöd. De brister som Skolinspektionen funnit i den nu aktuella tillsynen har därför förekommit under en förhållandevis lång tid, trots att Skolinspektionen tidigare påpekat liknande brister. Mot bakgrund av detta bedöms bristerna som allvarliga och det är av största vikt att de åtgärdas skyndsamt. Skolinspektionen finner sammantaget skäl att förena föreläggandet med vite.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södertälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Se till att eleverna får reell tillgång till kurator så att elevhälsans samtliga funktioner kan arbeta hälsofrämjande och förebyggande i sitt arbete med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Tillgång till elevhälsa

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot målen ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Av intervju med rektor, lärare och representanter för elevhälsan framkommer att det sedan årsskiftet 2014/2015 finns en kurator på skolan på 20 procent och att skolans elever har ett stort stödbehov, både socialt och kunskapsmässigt. Samtliga intervjuade kompetenser i elevhälsan anser att behovet av kurator är större än vad skolan kan erbjuda. Elevhälsan uppger att de arbetar aktivt med cirka 110 elever, alltså ungefär var tredje elev och att kuratorn inte räcker till.

Skolinspektionen gjorde en kvalitetsgranskning på Torekällgymnasiet av undervisning på yrkesprogram under hösten 2013 och vintern 2014. I samband med kvalitetsgranskningen framkom sådana brister i verksamheten att det föranledde ett separat tillsynsbeslut som meddelades den 28 januari 2014 (dnr 40-2013:6696). I detta beslut förelade Skolinspektionen huvudmannen bl.a. att vidta åtgärder avseende att elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet framgick att skolan hade anställt en kurator på halvtid. Skolinspektionen gjorde därför bedömningen i uppföljningsbeslutet som meddelades den 22 augusti 2014 att Södertälje kommun hade åtgärdat bristen.

Skolledningen har till Skolinspektionen vid den nu aktuella tillsynen uppgett att kuratorn arbetade 50 procent under hösten 2014 men att kuratorn valde att utöka sin tjänst på annan skola. Från och med vårterminen 2015 har kuratorn endast arbetat 20 procent på Torekällgymnasiet.

Både specialpedagog och skolsköterska uppger att de stundtals får agera som kurator och lösa akuta situationer för elever som att exempelvis hitta akutboende. Skolsköterskan uppger att eleverna behöver någon vuxen att prata med och att behovet är större än vad hon kan tillgodose. Hälsosamtalen tar ofta mer tid än en timme trots att tid egentligen inte finns. Hon märker av att kuratorns tjänst har dragits ned genom att eleverna kommer till henne i större utsträckning.

Lärare uppger att det är vanligt att eleverna söker upp dem för att få kontakt med någon vuxen som de kan tala med om sina problem och att många elever har behov av att få tala med en kurator eller psykolog. Andra lärare uppger att kurator knappast finns på skolan och att somliga elever är i stort behov av att prata med en vuxen. Lärarna uppger vidare att flera elever har sådana problem och svårigheter att de är i behov en kurators kompetens, även om lärarna gör sitt bästa för att hjälpa till i den akuta situationen.

Skolinspektionen gör följande bedömning. Lärare, specialpedagog och skolsköterska har delvis fått utföra kuratorns arbetsuppgifter för att hjälpa elever som behövt träffa en kurator och har ibland behövt lösa akuta situationer såsom att hitta akutboende. Eleverna vid Torekällgymnasiet saknar därmed reell tillgång till kurator vilket medför att kuratorn inte kan delta i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot målen ska stödjas.

Enligt lärare och representanter från elevhälsan har skolsköterskan i sina hälsosamtal med eleverna i årskurs 1 tagit upp vissa hälsofrämjande aspekter. I övrigt har det inte funnits tid till något hälsofrämjande och förebyggande arbete och elevhälsan har inte något specifikt uppdrag såsom att arbeta med att höja elevernas motivation eller att prata om sömn och stress. Det har framkommit vid tillsynen att många elever röker. Det finns även många elever som har låg studiemotivation. Inga specifika åtgärder har satts in förutom att införa en rökgräns vid skolans entré och att eleverna i sin undervisning fått räkna på hur mycket pengar de lägger på rökning under ett år. När Skolinspektionen frågar skolledningen hur elevhälsan arbetar förebyggande och hälsofrämjande på skolan uppger de endast att skolsköterskan genomför hälsosamtal. Vidare uppger rektorn att elevhälsan inte hinner med att arbeta förebyggande eftersom de har för mycket att göra.

Tillsynen visar att det finns brister i elevhälsans förebyggande arbete. Mot bakgrund av de uppgifter som framkommer i tillsynen bedömer Skolinspektionen sammantaget att huvudmannen för Torekällgymnasiet behöver organisera och använda elevhälsan så att den uppfyller skollagens krav på att arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete behöver förbättras för att uppfylla skollagens krav på att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Av intervjuer med skolledning och elevhälsa framgår att det inte funnits tid eller möjlighet att utveckla det förebyggande arbetet inom Torekällgymnasiet, trots att detta skulle behövas. Många elever röker på skolan. Det finns även många elever som har låg studiemotivation. Trots detta har i stort sett inga specifika förebyggande åtgärder på dessa områden genomförts av elevhälsan. Skolinspektionen anser att brister i elevhälsans arbete kan leda till att elever får sämre förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna. Vidare får ett föreläggande enligt 26 kap. 27 § skollagen förenas med vite. Skolinspektionen ska enligt skollagen förena föreläggandet med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Eftersom verksamheten vid Torekällgymnasiet inte uppfyller de krav som ställs i författningarna, föreligger skäl att förelägga Södertälje kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa konstaterade brister.

Konsekvensen av elevhälsans brist på psykosocial kompetens samt avsaknaden av ett övergripande förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan blir att eleverna möter en skola som inte stödjer deras kunskapsutveckling i den grad de har rätt att förvänta sig. Bristerna inom elevhälsan försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Även tidigare tillsynsbeslut (40-2013:6696) visade på brister kring elevhälsan. Mot bakgrund av detta bedöms bristerna som allvarliga och det är av största vikt att de åtgärdas skyndsamt. Skolinspektionen finner sammantaget skäl att förena föreläggandet med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Södertälje kommun att senast den 11 december 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de examensmål som gäller för det nationella program som eleven läser. Undervisningen ska utformas och genomföras så att alla elever, såväl på nationella program som på introduktionsprogram, ges möjligheter att nå samtliga kunskapskrav inom de ämnen som eleven läser, dvs. såväl i gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att t.ex. genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål/syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper, intressen och lärtilar och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bl.a. en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södertälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen innebär ett aktivt lärarstöd för eleverna. (3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Säkerställa att eleverna får lärarledd undervisning på lektionstid.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen anges att alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Vidare framgår att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) anger vidare att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov; att läraren ska stimulera, handleda och stödja eleven samt ge särskilt stöd till elever i svårigheter. Läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka varje elevs självförtroende samt vilja och förmåga att lära.

Elever, lärare och skolledning uppger att lektioner ställs in och att det är svårt att få tag på vikarier. Många gånger hjälper andra lärare på skolan till så att lektionen kan genomföras men i flera ämnen går det inte att lösa. Vissa lärare uppger att det har varit ett stort antal inställda lektioner under innevarande läsår och att en klass har haft inställda lektioner varje vecka på grund av sjukskrivning. Lärare uppger vidare att skolan ibland har fått tag i vikarier men att det är svårt att få tag på lärare i yrkesämnena.

Rektor har per e-post efter tillsynsbesöket uppgett att lektioner ställs in. Vid exempelvis en lärares frånvaro under kort tid så erbjuder den frånvarande läraren handledningstid/extra undervisningstid till eleverna i efterhand. Vid Skolinspektionens tillsyn var en lärare sjuk sedan cirka fem veckor. I början av den lärarens sjukfrånvaro och fram till Skolinspektionens tillsynsbesök ställdes lektioner in. Sedan Skolinspektionens besök har vikarie erbjudits i större utsträckning. I genomsnitt har cirka hälften av den lärarens lektioner ställts in och cirka hälften har genomförts med vikarie. Vissa lektioner har eleverna fått hemuppgifter eller självstudier istället. De lektioner som har ställts in har under tiden efter Skolinspektionens besök erbjudits eleverna som schemalagda lektioner under håltimmar i elevernas scheman.

När det gäller matematik finns det en lärare som låter eleverna arbeta med beting; när eleverna är klara med betinget får de gå från lektionen. Elever och rektorn uppger att eleverna vanligtvis går från lektionen när halva lektionen gått. Rektorn och biträdande rektorn uppger att skolledningen uppmärksammat problemet med lärarens förkortade lektioner sedan 2013 men att det inte blivit några förbättringar. Rektorn uppger att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid i matematik och att det får konsekvenser för

eleverna genom att de inte får det lärarstöd som de behöver. Av Skolverkets statistik framgår att andelen elever med godkänt betyg (lägst betyget E) i matematik 1 på Torekällgymnasiet läsåret 2013/2014 är 88 procent. Av statistiken framgår att matematik 1 är det ämne som eleverna fått lägst betyg i av de gymnasiegemensamma ämnena på skolan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att delar av den undervisning som bedrivs vid Torekällgymnasiet inte innebär ett aktivt lärarstöd på ett sätt som motsvarar författningarnas krav. För att eleverna ska kunna ges ett aktivt lärarstöd krävs att lärarna stimulerar, stödjer och handleder eleverna i undervisningen. Av intervjuer med elever, rektor och lärare framkommer att det vid tiden för tillsynen ställdes in lektioner då det inte fanns vikarier att tillgå. Det har inte funnits vikarie i samband med lärares långvariga frånvaro. Det förekommer också på skolan att elever får gå när de är klara med ett beting, även om endast halva lektionen har gått. Förutom att detta medför att eleverna inte får sin garanterade undervisningstid, får inte heller eleverna det aktiva lärarstöd de har rätt till. Avsaknaden av ett aktivt lärarstöd leder till att eleverna inte får den ledning och stimulans som de har rätt till för att de utifrån sina förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Skolinspektionen gör därför bedömningen att undervisningen på skolan inte uppfyller författningarnas krav. Södertälje kommun och rektorn måste därför vidta åtgärder för att säkerställa att all undervisning vid Torekällgymnasiet innebär ett aktivt lärarstöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att Torekällgymnasiet brister i undervisning och lärande avseende aktivt lärarstöd. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav varför Södertälje kommun föreläggs att vidta åtgärder.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan

ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom t.ex. erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Södertälje kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Samverkan mellan lärarna

Enligt läroplan för gymnasieskolan ska läraren i undervisningen skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper att den främjar elevernas lärande. Vidare ska läraren samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen. Enligt läroplanen är det rektorns ansvar att samverkan mellan lärarna kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier.

Lärarna uppger att de samverkar med varandra men att det varierar beroende på lärare. Enligt lärarna förekommer det inte så mycket samverkan bland lärarna i de ämnen som vissa elever läser på grundskolenivå. Samverkan fungerar däremot exempelvis i idrott och hälsa och byggämnen men inte i pedagogik, naturkunskap och matematik. De uppger vidare att lärarna försöker samverka med varandra och att skolan bland annat köpt in yrkesinriktade

böcker i vissa gymnasiegemensamma ämnen för att främja samverkan mellan lärarna. Det är enligt lärarna svårare att samverka i de gymnasiegemensamma ämnena eftersom elever från flera olika program läser dessa. Att samverka mellan lärarna inte fungerar bekräftas av Skolinspektionens skolenkät. Där har lärarna fått svara på påståendet "Jag samverkar med mina kollegor när jag planerar undervisningen". 40 procent av de svarande lärarna angav att påståendet stämmer ganska dåligt.

Lärarna uppger vidare att de måste initiera samverkan själva och att skolledningen inte ger några förutsättningar för samverkan. De berättar att mycket av det som de vill samverka kring inte har blivit av och att det varken finns organisatoriska möjligheter eller kunskap hos skolledningen. Det är upp till varje enskild lärare att lösa det. Lärarna anser att formerna kring samverkan mellan lärare borde vara mer styrta från skolledningen. Vissa lärare uppger vidare att det finns kollegor som inte alls vill samverka och att det då är svårt att få till stånd en fungerande samverkan.

Skolledningen uppger att de har försökt att få lärarna att arbeta ämnesintegrerat i programlagen men att det är besvärligt att ordna när exempelvis svenskläraren undervisar på fyra olika program. Det blir då för många olika lärare att samverka med för denne. Vidare uppger skolledningen att det är lärarna själva som måste ta initiativ till att arbeta ämnesintegrerat, annars sker det inte. Det är, enligt skolledningen, svårt att få lärarna att samverka eftersom det saknas resurser och de olika programmens karaktär gör att det är svårt att arbeta ämnesintegrerat. Under den nuvarande rektorns tid på skolan har han inte fokuserat på lärarnas undervisning utan på studiero.

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid Torekällgymnasieskolan inte i tillräcklig utsträckning samarbetar för att eleverna ska få sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper i undervisningen att den främjar elevernas lärande. Skolinspektionens utredning visar att lärarnas samverkan med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen varierar. Vissa lärare samverkar framgångsrikt med varandra medan andra har svårt att finna samverkansformer. Skolinspektionen kan därför konstatera att lärarna inte samverkar tillräckligt med varandra i arbetet med att nå utbildningens mål. Rektor är ansvarig för att skapa förutsättningar för lärarna att samverka kring elevernas lärande och ska även följa upp att så sker. Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn i detta avseende inte säkerställt att samverkan sker inom samtliga skolans program och ämnen vilket utgör en brist.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Torekällgymnasiet uppfyller inte de krav som följer av föreskrifterna som gäller för verksamheten. Södertälje kommun föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom nedan angivna arbetsområden.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram (om yrkesprogram och/eller introduktionsprogram finns vid skolenheten)

Skolan ska se till att elever på yrkesprogram får den utbildning de har rätt till avseende arbetsplatsförlagt lärande (APL) och möjlighet att nå grundläggande behörighet. APL är en central del i all yrkesutbildning, då denna ska bidra till att eleven utvecklar såväl yrkeskunskaper som en yrkesidentitet. För elever som läser i huvudsak skolförlagd utbildning ska APL motsvara minst 15 veckor av den samlade utbildningstiden och för elever som är lärlingar ska APL motsvara minst 50 % av utbildningen. Skolan ska ha kvalitetssäkrat arbetsplatsen så att eleven har reell möjlighet att nå de kunskaper som eleven är avsedd att uppnå på arbetsplatsen, exempelvis att skolan avtalat med arbetsplatsen om vilka delar av det centrala innehållet på en eller flera kurser som ska behandlas. Skolan ska också följa upp att så sker. Handledaren är en central aktör, och behöver förutom kunskaper inom yrket också ha kunskaper om de mål som eleven ska uppnå och bedömas gentemot så att eleverna får adekvata arbetsuppgifter utifrån detta.

Att eleverna ges möjlighet till fortsatta studier på högskolenivå är en central rättssäkerhetsfråga. Det är dock inte tillräckligt att eleverna ges en teoretisk möjlighet att uppnå grundläggande behörighet utan skolan bör också göra det praktiskt möjligt för eleverna, ex. genom att undvika schemakrockar.

För introduktionsprogrammen finns inga nationellt fastställda programstrukturer eller examensmål, utan utbildningen ska utformas så att

eleven förbereds för vidare studier eller etablering på arbetsmarknaden. Ett centralt instrument i denna planering är elevens individuella studieplan. Eleven ska, utifrån sina behov, få en utbildning som uppfyller introduktionsprogrammets syfte så att elevens mål med utbildningen kan uppnås.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Detta avser samtliga ämnen som eleven läser, dvs. såväl gymnasiegemensamma ämnen som programgemensamma ämnen, ämnen inom inriktningar och fördjupningsämnen.

Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. I de fall eleven har haft hela eller delar av kurser förlagda till arbetsplats (APL) ska bedömning av detta ingå i den samlande bedömningen.

Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de t.ex. inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum, etc. Detta gäller alla elever, oavsett om de går ett högskoleförberedande program, yrkesprogram eller introduktionsprogram. Det kan därmed också avse miljöer utanför skolan men som ingår i skolans verksamhet, exempelvis på arbetsplats (APL). Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande

behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Analysen ska omfatta hela utbildningen och inte avgränsas till exempelvis resultat enbart i gymnasiegemensamma ämnen utan ska också omfatta uppföljning av resultat i fördjupningsämnena, från lärande som sker på arbetsplats (APL) och undervisning på introduktionsprogram. Förbättringsåtgärder kan exempelvis vara att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-08-24
25 (29)

Dnr 43 - 2014:8526

På Skolinspektionens vägnar

Tommy Lagergren
Beslutsfattare

Isabel Wiberg
Föredragande

Hur man överklagar, se bilaga 3

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Torekällgymnasiet

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Torekällgymnasiet

Torekällgymnasiet är en kommunal gymnasieskola i Södertälje kommun och utgör sammanslagning av gamla Torekällgymnasiet, Entreprenörsgymnasiet och delar av Igelstavikens gymnasium. Skolan är en kommunal gymnasieskola i Södertälje kommun som har haft flera namnbyten. Skolan har nyligen genomgått en omorganisation, vilket bland annat inneburit att det idag endast finns yrkesprogram på skolan.

Vid skolenheten anordnas vid tillsynsbesöket utbildning i följande nationella program och inriktningar:

- Barn- och fritidsprogrammet (BF) med inriktningarna fritid och hälsa och pedagogiskt arbete
- Bygg- och anläggningsprogrammet (BA) med inriktningarna husbyggnad, mark och anläggning samt måleri
- Fordons- och transportprogrammet (FT) med inriktningarna transport, personbil
- El- och energiprogrammet (EE) med inriktning elteknik
- Handels- och administrationsprogrammet (HA) med inriktning handel och service
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet (RL) med inriktningarna kök och servering samt bageri och konditori
- VVS- och fastighetsprogrammet (VF) med inriktning VVS.
- Vård- och omsorgsprogrammet (VO)

Enligt skolans uppgifter har skolenheten totalt 337 elever i april 2015. Skolan erbjuder två platser per program för elever som läser programinriktat individuellt val. På skolan finns även nationella idrottsutbildningar.

Hösten 2015 stänger skolan antagningen till alla inriktningar inom: barn- och fritidsprogrammet, handels- och administrationsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet samt restaurang- och livsmedelsprogrammet. Även bygg- och anläggningsprogrammet inriktning mark och anläggning samt fordons- och transportprogrammet inriktning transport stänger antagningen. Inga nya

Beslut

2015-08-24
28 (29)

Dnr 43 - 2014:8526

elever tas emot till de programmen och inriktningarna. Årskurs 2 och 3 på dessa program finns dock kvar.

Vid tiden för tillsynen består skolledningen av en rektor, som är inhyrd via ett bemanningsföretag för perioden februari till juni 2015, samt två biträdande rektorer. Hela skolledningen sluta i samband med läsårets slut. Ny rektor börjar i augusti 2015. Inga biträdande rektorer finns på skolan från och med höstterminen 2015.

Bilaga 3: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.